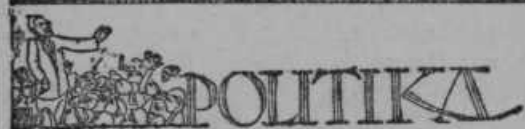

takšna, kakršna je bila pred svetovno vojno v nekdanji avstro-ogrski monarhiji. Več ko 50 let so se koroški Slovenci borili za enakopravnost v javnem življenju, osebno za slovenske šole. Nemška večina, njej na čelu nemška koroška vlada, pa jim ni hotela ničesar dati. Slovenci so bili na Koroškem brezpravna raja v nekdanji državi, sedaj pa so brezpravna raja v zelo povečani meri. Koroška vlada jih smatra ne kot narodno manjšino, ki ji je treba dati manjšinske pravice, marveč kot ljudi, ki si morajo dati vzeti svoj jezik in svojo narodnost, ki morajo postati janičarji — nemškutarji ter pomnožiti število nemškega naroda. Ali je to vzgledno postopanje? Kaj bi pravili Nemci v Jugoslaviji, ako bi vlada naše države z njimi tako »vzgledno« postopala? Kaj pa je listu »Deutsche Zeitung« tako imponiralo pri koroški vladi? Ko je vodja Heimwehra dr. Steidle na nekem zborovanju napadel Korošca ministra Šumija ter mu očital, da ni pravi Nemec, marveč »bindišarskega« pokolenja, se je koroška vlada dvignila v obrambo bindišarjev — nemškutarjev. V tem je vsa njena »vzglednost«. Takšni so pojmi, ki jih ima glasilo nemške manjšine v dravski banovini o »vzglednem« postopanju z narodno manjšino.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Iz fašistične Italije. Že dolgo se kuha v Italiji lonec, v katerem vre protifašistična struja, ki se opira na težko gospodarsko krizo poljedelstva ter delavstva in na izredno slabo stanje državnih financ. Mussolinijevo vedno rožljanje s sabljo je stalo Italijo težke svote za oborožitev na suhem in na morju, kar je povzročilo le oslabitev državne blagajne in nič drugega. Koliko so se trudili italjanski diplomati, da bi vzbudili nevoljo proti Franciji in osigurali prijateljstvo Italije med Poljaki, Turki in sovjetsko Rusijo. Vsi ti poskusi so stali veliko denarja, prinesli pa nobenih uspehov. Resni poznavalci italjanskih razmer trdijo, da ni bila pritažena nevolja s fašistično stranko še nikoli tako velika kakor je danes. Mussolini se trudi, da bi poživil fašizem s pritegnitvijo visokošolcev in srednješolcev, ker ljudske množice so že davno proti. V inozemstvu veliko škodujejo fašizmu italjanski visoki izseljenci, ki so bežali iz domovine pred fašizmom in so danes že precej razpihali protifašistični pokret. Splošno prepričanje je, da sloni italjanski fašizem le še na plačanih miličnikih.

Žalosten zaključek porenskih slavnosti. Iz veselja, da je izpraznila Francija 1. julija nemško Porenje, bi se imele sedaj vršiti po vseh večjih mestih ob reki Reni velike slovesnosti, katerih bi se udeleževal tudi predsednik nemške republike Hindenburg. V sredo 23. julija so se vršile ob udeležbi stotisoč ljudi osvobodilne svečanosti v mestu Koblenz. Zvečer so hoteli reko Reno

razsvetliti in to je privabilo ogromne množice. Po končani svečanosti se je razkropilo občinstvo na vse strani. Največ ljudi se je vračalo preko pontonskega mosta, zgrajenega ob izlivu reke Mosel v Ren. Most ni vzdržal navela množic. V trenutku, ko je bilo na mostu na stotine ljudi, so popustili na sredi mosta trami in most se je s silnim truščem porušil. Okrog sto ljudi, ki so bili na mestu nesreče, je popadalo v vodo in po njih so še padli deli mosta. Nastala je nepopisna grozna zmešnjava, ker eni so klicali iz valov na pomoč, drugi so bili ubiti od tramovja, večina ponesrečenih je bila tako med hlobovom, da si sama ni mogla pomagati. Nesreča je zahtevala nad 90 smrtnih žrtev. Vse nadaljne prireditve so bile takoj odpovedane. Predsednik Hindenburg je prikinil svoje nadaljne potovanje po Porenju in odgodil poset v Aachenu in Trieru do jeseni.

Madžari in povratek Habsburžanov. Med mandžarskimi bogataši obstojata dve struji: ena je za spremembo mirovnih pogojev in proti povratku Habsburžanov na madžarski prestol; druga hoče izsiliti vpostavitve Ferdinanda sina Otona za ogrskega kralja. V ožigled prerekanju med obema zgoraj nima strankama izjavljajo ljudski voditelji, da si bo izbral madžarski narod sam in svobodno svojega kralja. Proti vrnitvi Habsburžana Otona na madžarski prestol je z vso odločnostjo Čehoslovaška ter Avstrija, ki se hoče združiti z Nemčijo. Habsburžanski ogrski kralj bi vedno zahteval priklopitev Burgenlanda k Ogrski in raznih delov Slovaške k Madžarski.

Gospodarska posvetovanja v Sinaji. Dne 22. julija je otvoril v Sinaji pri Bukarešti rumunski trgovinski minister sejo gospodarskih izvedencev podonavskih agrarnih držav. V pozdravnem govoru na udeležence je poudarjal, da je izhod iz sedajne težke agrarne krize mogoč le z najtesnejšim sodelovanjem agrarnih držav v Podonavju. Proizvode poljedelskih pridelkov in vse izvozne programe bo treba postaviti na skupen temelj. Neodvisno od te konference se namerava zopet sestanek jugoslovanskih in romunskih gospodarskih ministrov v Sinaji.

Revolucionarni Egipt se je pomiril. Egiptovski vladni krogi trdijo, da je vzpostavljen v Egiptu popoln mir ter red, da je večina prebivalstva na strani kralja, ki je odklonil zahtevo revolucionarnih nacionalistov, da bi se sklicala izredna seja parlamenta in da policija in vojaštvo popolnoma obvladujeta položaj. Po izjavi angleškega zunanjega ministra Hendersona egiptovski nemiri sploh niso bili resnega značaja, ker se jih uglednejši ljudje niso udeležili in angleške čete niti posredovale niso.

Kdor si želi cene in dobre obleke naj se oglasi v konfekcijski in modni trgovini
ŽIGA WEISS
Celje-Gaberje 591 II

ZA NEDELJO

Jezuiti.

Kar so bili v poznem srednjem veku beraški redi, to so bili v dobi luteranstva jezuiti. Red jezuitov je bil osnovan leta 1540 od sv. Ignacija Lojolskega; hitro se je razširil po Italiji, Španiji, Francoskem, Nemčiji, Madžarskem in Poljskem. Ob smrti ustanovitelja (leta 1556) je že štel 1000 članov in 100 naselbin. Čudovito organiziran, pod spretnim vodstvom, je pokazal mogočno delovanje na vseh poljih cerkvenega življenja. Jezuitski misijonarji so storili za razširjenje krščanstva neizmerno veliko na vzhodu in v tedaj baš novo odkriti Ameriki. V katoliških pokrajinah so delovali na prižnici, v spovednici, po bolnicah, pri duhovnih vajah, v ljudskih misijonih, pri podučevanju, z največjim uspehom pa glede vzgoje mladine. Zelo veliko so storili za versko obnovo Italije, Portugalske ter Španske, širili se protestantizem so zajezili na Madžarskem, Poljskem in v Nemčiji. Nemčija se ima zahvaliti samo jezuitom, da je še ohranila katoliško vero. Jezuitski red je bil posebno udeležen pri procvitu cerkvenega znanstva, ki se je razmahnilo v dobi po tridentinskem cerkvenem zboru. V svojih treh mladostnih svetnikih: Stanislavu Kostki (umrl l. 1568), Alojziju (umrl l. 1591) in Janezu Berhiansu (umrl l. 1621) je predočil red mladini veličastne ideale in sploh dal kmalu po postanku veliko svetnikov, poleg ustanovitelja, tretjega generala Franca Borgija, Franca Ksaverija, Franca Borgisa itd. Bil je red visoko spoštovan od cerkvenih knezov, papeži so mu naklonili razne predprave in radi tega so bili baš jezuiti najbolj osovraženi, vse se je zaganjalo ravno v te redovnike.

S svojo izrazito pokorščino napram Sveti stolici je bil red nosilec katoliških idej in eden glavnih podpornikov edinosti Cerkve.

Ustanovitelj jezuitskega reda.

Sv. Ignacij je bil najmlajši sin plemenite španske rodbine in rojen leta 1491. Vzrasel je na dvoru Ferdinanda Katoliškega, kjer se je navdušil za viteštvo, za orožje in izredno doživljaje. Pri obrambi trdnjave Pamplona proti Francozom leta 1521 je dobil dve težki rani. Bolniška postelj je spremenila njegovo mišljenje ter usmerila vso njegovo voljo v boj za čast božjo. Podvrgel se je strogi pokori najprej v bolnici mesteca Manresa, pozneje v neki votlini v bližini omenjenega mesta. Tukaj se je rodila njegova čudovita knjiga o »duhovnih vajah«. Prvotno je imel načrt, da bi deloval za božjo stvar v Palestini, a je zadel na zapreke in se je učil z drugimi mladimi dečki dve leti latinščine. Obiskoval je dve znameniti vseučilišči na Španskem in v Parizu, kjer je dosegel leta 1534 čast magistra (učitelja). V Parizu se mu je pridružilo šest plemenitih mož, ki so bili prvi člani »družbe Jezusove«. Dne 15.

avgusta 1534 se je zavezalo sedem tovarišev v pariški cerkvi z obljubami uboštva ter devišstva in so prisegli, da bodo delovali za čast božjo v Palestini, ali komorkoli jih bo poslal papež. Leta 1537 so se zbrali v Benetkah, da bi se odpeljali v Sveto deželo, a jim je onemogočila ta načrt turška vojna. Kot vojščaki Kristusovi so se trudili tovariši v Italiji, en del pod Ignacijem se je podal v Rim. Ustanovitelj je predložil pravila nove družbe papežu in prejel potrdilo leta 1540. Družba se je prav kmalu razmnožila. Prvi predstojnik je bil Ignacij, ki je dal ustanovi tudi celo organizacijo. Organiziral je v Rimu več dobrodelnih zavodov in umrl leta 1556.

Notrajna uprava reda.

Na znotraj je bil jezuitski red v glavnem urejen kakor beraški redovi, vendar nekatere točke so pa bile čisto nove. Novo je bilo, da so polagali jezuiti izredno važnost na pridigo, spovedovanje ter pouk. Niso nosili posebne redovne obleke, ampak so se oblačili kakor posvetna duhovščina. Redu načeljuje za celo življenje izvoljeni general, ki imajo svoj sedež v Rimu. General je še obdan od posebnega sveta. Celi red je razdeljen v provincije, navadno po političnih deželah, in pokrajini načeljuje provincijal. Predstojniku jezuitskega študijskega zavoda pravijo rektor, voditelji misijonskih postaj se imenujejo superijorji.

Predno je kdo sprejet v jezuitski red, se mora podvreči dveletnemu noviciatu, ki je prepleten z duhovnimi vajami in spokornim življenjem. Noviciat se konča z navadnimi obljubami. Tem sledi dveletno ponavljanje jezikovnih študij ter vaje v govorništvu ter triletno učenje modroslovja, mnogokrat večletno delovanje kot učitelj na gimnaziji in konečno štiriletno bogoslovje. Jezuite posvetijo v mašnike s tridesetim letom. S slovesnimi obljubami se zaveže jezuit večkrat še le 20 let po vstopu v red in ob tej priliki še dodanejo obljubo delovanja v misijonih, kamorkoli bi ga poslal papež. Že svet Ignacij je odredil, da sme sprejeti jezuit cerkvena dostojanstva le na izrecno zapoved svetega očeta. Ustanovitelju je bil vedno pred očmi vzor pravega jezuita v tem, da je popolnoma odtrgan svetu in z nič navezan na posvetno in radi tega je prepovedal stremljenje za častmi ter dostojanstvi.

*

Papež je poslal škofu zlatomašniku dr. A. Karlinu naslednjo brzojavko: Iz Vatikana, dne 21. julija 1930. Presvetli in prečastiti gospod! Veselega srca je svet Oče izvedel, da boš v kratkem obhajal petdesetletnico, odkar si srečno opravil Bogu prvo svojo daritev. On zanesljivo ve, koliko dobroga si v tej dobi s svojo skrbnostjo storil v korist Cerkve božje. Hvalevredno je namreč, da si bil vselej duhovščini in ljudstvu vzgled v čednosti, da pa si tudi, v zvesti pokorščini do navodil Apostolskega Sedeža, delal na to, da bi povsod v Tvoji škofiji cvetelo versko življenje. Priarano Ti torej k

650

Tvojemu slavlju skupni oče čestita ter svoje svete želje združuje s častili Tvojih častilcev; in to predvsem prosi Boga, naj Te do poznih, poznih let, enako polnih zaslug, milostno ohranja pri dobrem zdravju — v slavo božjo in v zveličanje duš. V povišanje slovesnosti veselega dogodka in duhovne koristi Tvojih vernikov, Te svet Oče pooblašča, da podeliš po svoji zlati svetli maši v Njegovem imenu navzočim blagoslov, združen s popojnim odpuščanjem pod navadnimi pogoji. Medtem z ljubeznijo v Gospodu podeljuje v poročstvo nebeških blagodarov in v dokaz svoje očetovske naklonjenosti Tebi in vsem Tvojim apostolski blagoslov. Jaz pa se s tem obvestilom poslužim priložnosti, da Ti sporočam izraz svojega največjega spoštovanja do Tebe, s katerim sem in ostajam Tvoji Prezvzišenosti prevdanj — E. Kard. Pacelli.

Zlate maše mariborskega vladike dr. A. Karlina v nedeljo, dne 27. julija so se udeležili poleg bana dr. Serneca še: nadškof ljubljanski dr. Jeglič s pomožnim škofom dr. Rožmanom, zagrebški nadškof dr. Bauer s tajnikom kanonikom Slamičem in škof s Krka dr. Srebrnič.

Preobleka pri č. šolskih sestrah v Mariboru. Dne 16. julija tega leta je obhajal zavod č. šolskih sester v Mariboru lep in prisen praznik. 38 deklet je med ganljivimi obredi sprejelo iz rok milostljivega g. kanonika Cukala, ravnatelja mariborskega bogoslovja, obleko reda sv. Frančiška in redovno ime, in sicer: Briški Angela iz Fare pri Kostelu (s. Lidvina); Papež Marija iz Dobreline-Nazarje (s. Eva); Prijatelj Frančiška iz Ribnice na Dolenjskem (s. Ada); Pukšič Roza od Sv. Urbana pri Ptuj (s. Dora); Zupan Marija iz Šenčurja pri Kranju (s. Lavrencija); Tratnik Jozefa iz Suše-Poljane (s. Alfonza); Ojel Marija iz Strmca, Sv. Lenart (s. Adalberta); Genovio Jozefa iz Metnaja pri Stični (s. Osana); Žižek Marija iz Sv. Križa pri Mariboru (s. Petronija); Zunko Terezija iz Cirkove (s. Honorija); Kokelj Alojzija iz Vurberga pri Ptuj (s. Anuncijata); Ogrinc Ana iz Vurberga pri Ptuj (s. Evdoksija); Žuža Angela iz Trbovelj (s. Cirila); Jelen Neža iz Gornje Ponikve (s. Uršula); Ojel Terezija iz Strmca, Sv. Lenart (s. Ediltruda); Ornik Marija iz Sv. Petra pri Mariboru (s. Tarzila); Kröfl Ivana iz Starš pri Sv. Janžu na Dravskem polju (s. Radoslava); Benko Ivana iz Ločiča, Sv. Urban pri Ptuj (s. Alojzija); Kokelj Angela iz Mlake-Javorje (s. Hema); Juteršek Marija iz Brezja (s. Jukunda); Zollbauer Roza iz Šmartna pri Sv. Stefanu (s. Eberharda); Knez Marija iz Sv. Miklavža pri Laškem (s. Korona); Koritnik Marija iz Stare vasi pri Vidmu (s. Krizanta); Pogačar Frančiška iz Deutsch Matrei, Tirolsko (s. Nikolina); Jerše Zvonka iz Otoka pri Gornjem gradu (s. Fides); Purnat Jozefa iz Šmartna ob Dreti (s. Edvina); Strup Ana iz Rupe pri Kranju (s. Virgilija); Krt Ivana iz Sv. Mihaela pri Šoštanju (s. Anani-

ja); Ocvirk Matilda iz Vojnika (s. Metodija); Vresnik Viktorija iz Rute pri Puščavi (s. Maksencija); Polovšak Marija iz Skornega pri Šoštanju (s. Viljemina); Kurmanšek Cecilija iz Šmartna ob Paki (s. Baldomira); Pristovnik Pavla iz Črešnice (s. Teobalda); Fister Jelka iz Podbrezij (s. Erika); Oblak Pavla od Sv. Gregorja (s. Erzelijsa); Poteko Katarina iz Griž (s. Siksta); Slapnik Julijana iz Srobotnega pri Motniku (s. Hrizogona); Božič Antonja iz Rake (s. Avksilija).

NOVICE

ODLIKOVANJA LAVANTINSKE DUHOVŠČINE.

Konzistorijalnim svetnikom so imenovani prečastiti gospodje:

Bogovič Ivan, profesor v Mariboru; Frangež Jernej, župnik pri Sv. Marjeti ob Pesnici; Horvat Friderik, dekan pri Veliki Nedelji; Janžekovič Jožef, dekan pri Sv. Lenartu v Slov. goricah; Jurak Peter, opat v Celju; P. Valerijan Landergot, župnik pri Sv. Mariji v Mariboru; P. Linus Prah, kapuc. provincijal v Celju; Dr. Slavič Matija, vseučiliški profesor v Ljubljani; Szelepecz Ivan, častni kanonik in dekan v Murski Soboti; Veternik Anton, župnik v Žalcu.

Duhovnim svetnikom so imenovani prečastiti gospodje:

Bosina Ivan, župnik pri Sv. Juriju v Slov. goricah; Bratkovič Franc, župnik v Negovi; Cilensek Alojzij, župnik v Poljčanah; Csarics Jožef, župnik pri Sv. Juriju v Prekmurju; Goričan Janez, župnik v Špitaliču; Grobelšek Janez, župnik na Gomilskem; Hiersche Franc, vpokojeni župnik na Polzeli; Hojnik Ivan, župnik v Koprivni; Hurt Franc, župnik na Muti; Dr. Jehart Anton, bogoslovni profesor v Mariboru; Dr. Jeraj Jožef, bogoslovni profesor v Mariboru; Kociper Anton, župnik na Ponikvi; Končan Fortunat, župnik pri Sv. Pavlu pri Preboldu; Krančič Jožef, dekanijski upravitelj na Ljubnem; Lajnsič Anton, župnik pri Sv. Martinu pri Vurbergu; Lom Franc, dekan v Šmarju pri Jelšah; Lončarič Jožef, župnik pri Sv. Jederti nad Laškem; Messner Janez, dekanijski upravitelj v Marenbergu; Močnik Franc, župnik pri Sv. Stefanu pri Žusmu; Poplatnik Josip, župnik na Polenškaku; P. Pavel Potočnik, katehet v Mariboru; Potokar Gregor, župnik pri Sv. Martinu pri Saleku; Požar Alfonz, župnik na Rečici v Savinjski dolini; Preskar Karol, dekanijski upravitelj v Šmartnem ob Paki; Rauter Jakob, župnik